Apie kai kurias dantų pastų veikliąsias medžiagas

Dantų pastose būna daugybė sudėtinių dalių, tačiau pagal tai, kokio tipo dantų pastos, galima išskirti pagrindines dantų pastų veikliąsias medžiagas.

Pagal tai, kokių veikliųjų medžiagų turi, dantų pastos skirstomos į:

nuo ėduonies;

antibakterines;

mažinančias jautrumą;

balinamąsias;

stabdančias kraujavimą;

vaikams.

Paprastai pagrindine veikliąja medžiaga nuo ėduonies laikomas fluoras. Fluoras reikalingiausias, kai formuojasi emalis (nuo 4-7 metų iki paauglystės), nes jis pagreitina emalio formavimąsi. Tačiau suaugusieji dantų pastas su fluoru turėtų rinktis tik tada, kai dantys dar nėra smarkiai pažeisti ėduonies. Jei dantys pažeisti ėduonies, geriau rinktis dantų pastas su mineralais ir vitaminais. Pastos su fluoru netinka ir turintiems dantų protezus ar implantus, nes didesnė fluoro koncentracija gali juos tirpdyti. Beje, fluoras, patekęs į organizmą, veikia kaip toksinas, tai yra, sukelia apsinuodijimo simptomus. Todėl kūdikiams skirtose dantų pastose fluoro negali būti, o kai vaikai iki 6 metų valosi dantis, reikia juos prižiūrėti, kad nenurytų dantų pastos ir ją gerai išsiskalautų.

Antibakterinės (priešuždegiminės) dantų pastos būna dviejų rūšių - su antibiotikais ir vaistažolių ekstraktais. Dažniausiai vartojami šalavijų (Bombastus), medetkų (Weleda), alavijų arba dar vadinamų liaudyje alijošiais (Dr. Organic), žaliosios arbatos (Urtekram), net sakuros (R.O.C.S), ajurvediniai (Vicco, Ayurdent, Dabur) ar žolių mišinių (Salviagalen, R.O.C.S. Bionica) ekstraktai ar unikalūs kompleksai (Cruzylan).

Antibakterinėse antibiotinėse dantų pastose dažniausiai naudojamos dvi antibiotinės veikliosios medžiagos: chlorheksidinas ir triklozanas.

Triklozanas yra antibakterinė medžiaga, naudojama cheminiuose ir kosmetiniuose gaminiuose: indų plovimo skysčiuose, muiluose, dezodorantuose, kosmetikoje, dantų pastose, tačiau pastaruoju metu keliama vis daugiau klausimų dėl triklozano naudojimo saugumo. Tyrimai rodo, kad triklozanui jungiantis su vandenyje esančiu chloru išsiskiria chloroformo dujos, kurias JAV Aplinkos apsaugos agentūra (U.S. EPA) klasifikuoja kaip potencialiai galinčias sukelti vėžį. Beje, triklozanas yra chlorofenolis. Įtariama, kad šios grupės chemikalai sukelia vėžinius susirgimus. Šiuo metu JAV maisto ir vaistų saugumo agentūra (American food and Drug Administration) tiria, ar saugu naudoti triklozaną.

Chlorheksidinas veikia antibakteriškai, todėl tinka uždegimams gydyti. Tačiau jis keičia dantų spalvą, todėl dantų pastos su chlorheksidinu netinka po dantų balinimo. Todėl kai kurie dantų pastų gamintojai bando pašalinti tokių dantų pastų dažomąjį poveikį (pavyzdžiui, Curaden kompanija CURASEPT dantų pastose, geliuose ir burnos skalavimo skysčiuose naudoja ADS sistemą, mažinančią dažomąjį poveikį). Be to, chlorheksidinas gali sutrikdyti skonio receptorius, burnoje gali atsirasti nemalonus pojūtis. Ypač stiprų pašalinį poveikį turi burnos skalavimo skysčiai su chlorheksidinu. Tačiau tokios dantų pastos labai efektyviai naikina bakterijas, todėl nepamainomos po chirurginių intervencijų ar sergant parodonto ligomis.

Reikia atsiminti, kad antibakterinių pastų naudojimą reikia riboti, paprastai rekomenduojama nesinaudoti jomis ilgiau kaip 2 savaites arba kitais atvejais reikia griežtai laikytis dantų gydytojo rekomendacijų.

Dantų jautrumą mažinančiose pastose dažniausiai yra kalio citrato arba stroncio chlorido. Jie blokuoja nervinių impulsų plitimą. Kalio citratas (dar žymimas E332), yra citrinų rūgšties kalio druska. Stroncio chloridas – stroncio ir chlorido druska. Vaikams dantų pastas su stroncio chloridu dažnai naudoti nepatartina. Reikėtų atkreipti dėmesį, kad šios dantų pastos tik sumažina dantų jautrumą, o ne šalina priežastis, dėl ko tas dantų jautrumas atsiranda. Juk bet kokį skausmą gydote šalindami jo priežastį, o ne tik malšindami skausmą!

Balinamosiose dantų pastose dažniausiai naudojamos abrazyvinės medžiagos (kvarcas, molis, kreida). Jos tik nuvalo emalio paviršių dažnai kartu su viršutiniu emalio sluoksniu, todėl gali pažeisti emalį. Kitose balinamosiose dantų pastose naudojamas peroksidas. Nors daugelis specialistų teigia, kad peroksidas mažais kiekiais nėra kenksmingas, tačiau kai kurie mano, kad jis kenkia ne tik dantenoms, bet ir yra tioksiškas. Todėl jokiu būdu nenurykite balinamųjų pastų!

Bet kokiu atveju reikia prisiminti, kad dantų pastų veikliosios ir pagalbinės medžiagos absorbuojasi į organizmą. Per gleivinę jos į organizmą patenka daug greičiau nei skrandyje. Juk gydytojai validolio ar nitroglicerino tabletes rekomenduoja laikyti po liežuviu, kad greičiau pradėtų veikti. Taip ir iš dantų pastos, kuria valomasi iki trijų minučių, medžiagos spėja patekti į organizmą, todėl rūpestingai rinkitės, kokia dantų pasta valytis dantis.

Parengta pagal užsienio ir Lietuvos internetinių svetainių informaciją.